

MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG TỔ CHUYÊN MÔN THEO NGHIÊN CỨU BÀI HỌC Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC ÂU DƯƠNG LÂN QUẬN 8, THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Võ Thị Tuyết Minh
Trường Đại học Sài Gòn

Tóm tắt: Hoạt động của tổ chuyên môn đóng vai trò rất quan trọng trong trường phổ thông. Đổi mới hoạt động tổ chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học là một xu thế mới rất hiệu quả. Thực tế còn nhiều bất cập về góc độ quản lý nhà trường đối với hoạt động này thời gian qua cần phải có sự đổi mới, nhất là trong bối cảnh chuyển đổi số. Bài báo đề xuất các biện pháp quản lý của hiệu trưởng trường Tiểu học Âu Dương Lân, Quận 8, TP Hồ Chí Minh trên cơ sở nghiên cứu của tác giả về khung lý thuyết, khảo sát thực trạng một cách khoa học.

Từ khóa: Quản lý, tổ chuyên môn, tiểu học, TP Hồ Chí Minh.

SOME MANAGEMENT MEASURES FOR PROFESSIONAL LEARNING GROUP ACTIVITIES BASED ON LESSON STUDY AT AU DUONG LAN PRIMARY SCHOOL, DISTRICT 8, HO CHI MINH CITY

Vo Thi Tuyen Minh
Sai Gon University

Abstract: The activities of professional learning groups play a vital role in general education schools. Innovating these activities through the lesson study approach is an effective and emerging trend. However, in practice, there remain several limitations in school-level management of these activities, especially in the context of digital transformation. This paper proposes several management measures for the principal of Au Duong Lan Primary School, District 8, Ho Chi Minh City, based on the author's theoretical framework and a scientific survey of the current situation.

Keywords: Management, professional learning group, primary education, Ho Chi Minh City.

Nhận bài: 20/05/2025

Phản biện: 19/06/2025

Duyệt đăng: 23/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Tổ chuyên môn là một bộ phận cấu thành trong bộ máy tổ chức, quản lý của trường Tiểu học. Trong trường các tổ, nhóm chuyên môn có mối quan hệ hợp tác với nhau, phối hợp với các bộ phận nghiệp vụ khác và các tổ chức Đảng, đoàn thể trong Trường nhằm thực hiện chiến lược phát triển của nhà trường, chương trình giáo dục, các hoạt động giáo dục và các hoạt động khác hướng tới mục tiêu giáo dục. Để đạt được những yêu cầu giáo dục trong thời đại mới buộc tổ chuyên môn phải có những suy nghĩ mới, những cách làm mới và những khâu đột phá, trong đó có hướng hoạt động theo nghiên cứu bài học (NCBH). Tuy nhiên, cho đến nay, vẫn còn nhiều hạn chế trong hoạt động tổ chuyên môn cần phải có sự đổi mới về quản lý để phù hợp với bối cảnh chuyển đổi số.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số khái niệm cơ bản

Hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học là một hình thức sinh hoạt chuyên môn đổi mới, trong đó các giáo viên trong cùng một tổ chuyên môn (hoặc cùng môn học, khối lớp) cùng nhau nghiên cứu, xây dựng, thực hiện và phân tích một bài học cụ thể nhằm mục đích chính là nâng cao chất lượng học tập của học sinh. Điểm cốt lõi

của hoạt động này là sự chuyển dịch trọng tâm từ việc đánh giá giáo viên sang việc quan sát và phân tích quá trình học của học sinh. Thay vì chỉ tập trung vào việc giáo viên đã dạy như thế nào.

Có nhiều khái niệm về quản lý, trong bài báo này, chúng tôi sử dụng khái niệm sau đây: Quản lý là hoạt động điều khiển bằng việc lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra của con người lên một hệ thống nhằm đạt được các mục tiêu đề ra của hệ thống đó (Bùi Đức Tú, 2025)

Trên cơ sở các khái niệm mà các nhà khoa học giáo dục nêu ra, tác giả thống nhất khái niệm về quản lý hoạt động Hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học như sau: Quản lý hoạt động Hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học là công việc của người quản lý nhà trường tác động đến tổ chuyên môn bằng kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra để không ngừng đổi mới theo hướng các giáo viên trong cùng một tổ chuyên môn (hoặc cùng môn học, khối lớp) cùng nhau nghiên cứu, xây dựng, thực hiện và phân tích một bài học cụ thể nhằm mục đích chính là nâng cao chất lượng học tập của học sinh

2.2. Tóm lược thực trạng hạn chế của quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học trên địa bàn nghiên cứu

Thời gian dành cho hoạt động NCBH còn hạn chế do áp lực về lịch giảng dạy và các công việc hành chính, thời lượng dành cho các buổi NCBH đôi khi chưa đủ để đi sâu vào các vấn đề chuyên môn. Kỹ năng phân tích bài học và phản hồi chưa đồng đều. Một số giáo viên còn lúng túng trong việc phân tích sâu sắc giờ dạy minh họa hoặc đưa ra những nhận xét mang tính xây dựng, có giá trị chuyên môn cao. Việc phản hồi đôi khi còn hình thức hoặc chưa đi vào trọng tâm. Sự tham gia của một số giáo viên chưa thực sự chủ động và tích cực. Vẫn còn một bộ phận nhỏ giáo viên tham gia NCBH mang tính đối phó, chưa chủ động nghiên cứu, chuẩn bị bài hoặc đóng góp ý kiến. Việc lưu trữ và chia sẻ các sản phẩm của NCBH chưa hiệu quả: Các tài liệu quan trọng như giáo án, biên bản phân tích, video giờ dạy minh họa... đôi khi chưa được lưu trữ hệ thống hoặc chia sẻ rộng rãi, gây khó khăn cho việc tham khảo và học hỏi kinh nghiệm.

Nguyên nhân của những mặt hạn chế này như sau: Lịch công tác dày đặc của giáo viên: Áp lực từ chương trình học, các hoạt động ngoại khóa và công tác chủ nhiệm khiến giáo viên khó sắp xếp đủ thời gian cho các buổi NCBH chuyên sâu. Chưa được tập huấn chuyên sâu về kỹ năng phân tích và phản hồi: Một số giáo viên chưa được trang bị đầy đủ các kỹ năng cần thiết để phân tích giờ dạy và đưa ra phản hồi hiệu quả trong khuôn khổ NCBH. Tâm lý ngại va chạm hoặc chưa tự tin: Một số giáo viên còn e ngại khi đưa ra ý kiến trái chiều hoặc chưa tự tin vào khả năng phân tích, nhận định của bản thân. Chưa nhận thức đầy đủ về lợi ích của NCBH: Một bộ phận giáo viên có thể chưa thấy hết được tầm quan trọng và lợi ích lâu dài mà NCBH mang lại cho sự phát triển chuyên môn cá nhân và chất lượng giáo dục chung.

2.2. Đề xuất một số biện pháp quản lý

2.3.1. *Bồi dưỡng nhận thức cho cán bộ quản lý và giáo viên về tầm quan trọng của quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học ở trường Tiểu học Âu Dương Lân Quận 8, Thành phố Hồ Chí Minh.*

a. *Bồi dưỡng nhận thức chuyên môn cho cán bộ quản lý, tổ trưởng chuyên môn về quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học*

Lập kế hoạch tổ chức, quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học dựa trên

phân tích hoạt động học của học sinh của trường, của tổ chuyên môn;

Công tác chuẩn bị, các bước thực hiện quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học

Điều kiện đảm bảo cho sự quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học thành công.

Phân công công việc phù hợp với khả năng, năng lực và sở trường của giáo viên;

Kỹ năng tổ chức hoạt động sinh hoạt chuyên môn dựa trên phân tích hoạt động học của học sinh về quy trình, nội dung, kỹ thuật tổ chức;

Kỹ năng quản lý các hoạt động dạy học dựa trên phân tích hoạt động học của học sinh;

Kỹ năng kiểm tra, đánh giá kết quả hoạt động quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học dựa trên phân tích hoạt động dạy của GV.

Kỹ năng chủ trì, điều hành thảo luận trong sinh hoạt quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học: định hướng thảo luận, tập trung vào những tình huống thực tế; kỹ năng ra quyết định, giải quyết vấn đề về các ý kiến trái chiều, xung đột trong quá trình thảo luận, hóa giải để đi đến điểm chung.

b. *Bồi dưỡng nhận thức chuyên môn cho giáo viên về quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học*

Kỹ năng phân tích, lựa chọn nội dung dạy học phù hợp với học sinh;

Kỹ năng phân tích giờ dạy và rút ra bài học kinh nghiệm cho giáo viên qua hoạt động quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học

Kỹ năng quan sát;

Kỹ năng sử dụng các phương tiện dạy học hiện đại;

Bồi dưỡng cho giáo viên về các phương pháp, kỹ thuật dạy học tích cực;

Lưu trữ thông tin về học sinh và sử dụng thông tin về học sinh để điều chỉnh nội dung bài học và quá trình dạy học.

2.3.2. *Xây dựng kế hoạch hoạt động tổ chuyên môn theo NCBH khoa học và minh bạch ở trường Tiểu học Âu Dương Lân Quận 8, Thành phố Hồ Chí Minh.*

Kế hoạch tổng thể của trường: BGH xây dựng kế hoạch tổng thể về NCBH cho toàn trường theo năm học/học kỳ, dựa trên định hướng của Sở/Phòng GD&ĐT và tình hình thực tế của nhà trường.

Số lượng và thời gian các bài học minh họa: Xác định rõ bài học nào sẽ được NCBH, vào thời điểm nào.

Phân công trách nhiệm: Phân công GV chủ trì

thiết kế bài học, GV hỗ trợ, GV dự giờ, TTCM điều hành.

Tiêu chí lựa chọn bài học nghiên cứu: Xây dựng các tiêu chí cụ thể để lựa chọn bài học phù hợp cho NCBH.

Cách thức thực hiện của biện pháp này như sau: Hiệu trưởng, phó hiệu trưởng chuyên môn tổ chức họp định kỳ với TTCM để thống nhất định hướng, chỉ đạo và duyệt kế hoạch của các tổ. TTCM chủ trì các buổi họp tổ để thảo luận dân chủ, lấy ý kiến của tất cả GV trong tổ về việc xây dựng kế hoạch. Kế hoạch của các tổ chuyên môn phải được BGH phê duyệt và được công khai (trên bảng tin, website trường, hoặc nhóm Zalo chung) để toàn bộ GV nắm rõ. Thực hiện rà soát, đánh giá và điều chỉnh kế hoạch định kỳ (ví dụ: hàng tháng hoặc sau mỗi quý) để đảm bảo tính phù hợp và hiệu quả.

2.3.3. Tổ chức và triển khai hiệu quả các buổi sinh hoạt chuyên môn theo NCBH

* Giai đoạn 1: Chuẩn bị bài học nghiên cứu (trước khi dạy minh họa)

* Giai đoạn 2: Dạy minh họa và dự giờ

* Giai đoạn 3: Suy ngẫm, phân tích bài học và rút kinh nghiệm (sau dự giờ)

*Giai đoạn 4: Áp dụng và kiểm chứng

2.3.4. Đảm bảo nguồn lực và cơ sở vật chất hỗ trợ hoạt động nghiên cứu bài học

Phân bổ ngân sách: Nhà trường cần có cơ chế phân bổ ngân sách hợp lý cho các hoạt động NCBH.

Cơ sở vật chất: Đảm bảo phòng học có đủ ánh sáng, thoáng mát, trang thiết bị trình chiếu (máy chiếu, màn hình), máy tính, kết nối internet ổn định, và các công cụ hỗ trợ dạy học hiện đại khác.

Xây dựng kho học liệu dùng chung: Tạo lập và duy trì một kho học liệu điện tử hoặc vật lý, bao gồm các bài giảng minh họa đã được NCBH thành công, tư liệu tham khảo, các phiếu đánh giá, và các công cụ hỗ trợ NCBH.

Hỗ trợ kỹ thuật: Phân công cán bộ phụ trách công nghệ thông tin hoặc thiết bị để hỗ trợ kịp thời các yêu cầu về kỹ thuật của tổ chuyên môn và GV trong quá trình thực hiện NCBH.

Cách thức thực hiện biện pháp này như sau: TTCM tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên môn theo NCBH định kỳ (ví dụ: mỗi tháng 1-2 lần hoặc theo kế hoạch đã duyệt). Đảm bảo không khí cởi mở, thân thiện, tôn trọng, khuyến khích sự chia sẻ chân thành và góp ý mang tính xây dựng. PHT chuyên môn tham gia và định hướng các buổi

sinh hoạt để đảm bảo đúng trọng tâm, mục tiêu và tránh đi chệch hướng. Lưu giữ biên bản các buổi sinh hoạt, ghi rõ các vấn đề đã thảo luận, các giải pháp đã thống nhất và các bài học kinh nghiệm để làm tài liệu tham khảo.

2.3.5. Đánh giá và ghi nhận kết quả hoạt động nghiên cứu bài học

Đánh giá định kỳ: Tổ chức đánh giá định kỳ (cuối học kỳ, cuối năm học) về hiệu quả của NCBH thông qua các tiêu chí:

Số lượng và chất lượng các bài học nghiên cứu được triển khai.

Mức độ tham gia và chất lượng đóng góp của GV trong các buổi sinh hoạt.

Sự tiến bộ rõ rệt của học sinh thể hiện qua kết quả học tập.

Sự thay đổi tích cực trong phương pháp giảng dạy của GV (ít nói hơn, tổ chức hoạt động cho học sinh nhiều hơn, quan tâm đến từng học sinh hơn).

Thu thập phản hồi đa chiều: Thực hiện khảo sát, phỏng vấn ý kiến của GV, học sinh, và phụ huynh (nếu phù hợp) về hiệu quả của NCBH.

Xây dựng tiêu chí khen thưởng: Ban hành các tiêu chí khen thưởng rõ ràng, công bằng cho các cá nhân, tổ chuyên môn xuất sắc trong hoạt động NCBH.

Phổ biến điển hình tiên tiến: Chia sẻ các bài học thành công, các sáng kiến hay, và những kinh nghiệm quý báu trong quá trình thực hiện NCBH để nhân rộng và tạo hiệu ứng lan tỏa trong toàn trường.

Cách thức thực hiện biện pháp này như sau: HT/PHT phụ trách cơ sở vật chất phối hợp với PHT chuyên môn để lập kế hoạch đầu tư, nâng cấp và duy trì cơ sở vật chất. Ứng dụng công nghệ thông tin trong việc xây dựng và quản lý kho học liệu dùng chung (sử dụng Google Drive, OneDrive, hoặc nền tảng học liệu điện tử của trường). Tổ chức các buổi hướng dẫn sử dụng thiết bị, công nghệ cho GV. Khuyến khích GV tự làm đồ dùng dạy học sáng tạo và chia sẻ trong tổ.

2.3.6. Mối quan hệ giữa các biện pháp quản lý đã đề xuất trên đây

Các biện pháp quản lý hoạt động tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học NCBH tại Trường Tiểu học Âu Dương Lân không tồn tại độc lập mà có mối quan hệ chặt chẽ, tương hỗ và tác động qua lại lẫn nhau để tạo nên một hệ thống quản lý hiệu quả. Mỗi biện pháp là một mắt xích quan trọng, đảm bảo tính liên thông và bền vững cho toàn bộ quá trình NCBH. Các biện pháp này không thể thiếu vắng một mắt xích nào. Chúng hòa quyện

vào nhau, tạo thành một vòng tròn quản lý liên tục và cải tiến, đảm bảo hoạt động tổ chuyên môn theo NCBH đạt được mục tiêu nâng cao chất lượng dạy và học một cách bền vững.

2.3.7. Khảo sát bằng bảng hỏi tính cấp thiết, khả thi của các biện pháp đề xuất

Tổng quan, kết quả khảo sát đã khẳng định tính cấp thiết của cả năm biện pháp. Để nâng cao chất lượng quản lý HĐTCM theo định hướng NCBH, cần có sự đầu tư đồng bộ từ việc nâng cao nhận thức, lập kế hoạch chi tiết, tổ chức thực hiện hiệu quả, cho đến việc đảm bảo nguồn lực và có cơ chế ghi nhận, đánh giá hợp lý. Sự phối hợp nhịp nhàng giữa các biện pháp này sẽ tạo ra nền tảng vững chắc để phát triển HĐTCM theo NCBH tại Trường Tiểu học Âu Dương Lân, Quận 8 một cách toàn diện và bền vững.

Các biện pháp quản lý HĐTCM theo NCBH được xem là rất khả thi, với sự ưu tiên dành cho những nội dung có tính ứng dụng cao như đánh giá kết quả, nâng cao nhận thức và hỗ trợ nguồn lực. Dù một số biện pháp đòi hỏi sự đầu tư về nhân lực và cơ sở vật chất, nhưng sự phối hợp đồng bộ giữa các yếu tố này sẽ góp phần xây dựng

một hệ thống quản lý chuyên môn hiệu quả và bền vững tại các trường tiểu học, đặc biệt là ở Trường Tiểu học Âu Dương Lân, Quận 8. Như vậy, tuy các biện pháp này không hoàn toàn mới, nhưng kết quả khảo nghiệm cho thấy chúng mang tính cấp thiết và hoàn toàn khả thi trong bối cảnh đổi mới công tác quản lý hoạt động tổ chuyên môn tại các trường tiểu học ở Quận 8.

III.KẾT LUẬN

Các biện pháp quản lý HĐTCM theo NCBH mà bài báo đề xuất đã được khảo nghiệm trên thực tế và kết quả khảo nghiệm cho thấy chúng đều rất khả thi, với sự ưu tiên dành cho những nội dung có tính ứng dụng cao như đánh giá kết quả, nâng cao nhận thức và hỗ trợ nguồn lực. Sự phối hợp đồng bộ giữa các yếu tố này sẽ góp phần xây dựng một hệ thống quản lý chuyên môn hiệu quả và bền vững tại các trường tiểu học trên địa bàn. Như vậy, tuy các biện pháp này không hoàn toàn mới, nhưng kết quả khảo nghiệm cho thấy chúng mang tính cấp thiết và hoàn toàn khả thi trong bối cảnh đổi mới công tác quản lý hoạt động tổ chuyên môn tại các trường tiểu học ở Quận 8, TP Hồ Chí Minh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2015). *Tài liệu tập huấn đổi mới sinh hoạt tổ chuyên môn*. Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.
- Bùi Đức Tú (2025), *Giáo trình Quản lý Nhà nước về Giáo dục*, NX Đại học Sư phạm TP Hồ Chí Minh, p 12.
- Nguyễn Thị Hồng Ngọc, *Một số biện pháp quản lý hoạt động chuyên môn của Hiệu trưởng các trường Trung học cơ sở tại Quận 8, Thành phố Hồ Chí Minh*, Luận văn thạc sĩ, 2004